

Aleg. 254.

Sprawozdanie

Komisji przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego.

Część I. Komisya krajowa dla spraw przemysłowych, stypendya, zasiłki, fundusz przemysłowy.

Wysoki Sejmie !

Sprawy i zadania, leżące w zakresie działania Komisji krajowej dla spraw przemysłowych, wzmagają się z roku na rok. Tak pod względem ilości jakoteż pod względem ważności mnożą się wypadki, w których współdziałanie Komisji jest wskazaniem i w których Komisya, dzięki wzrostom zasiłków ze źródeł miejscowych, z funduszu krajowego i ze skarbu państwa, chętnie, gorliwie i skutecznie współdziała, ażeby ruszyć ludność z uśpienia na polu rękodzielnictwa i przemysłu i utorować drogę do istotnego rozwoju przemysłu krajowego.

Urządzona staraniem Komisji krajowej dla spraw przemysłowych wśród arkad klatki schodowej gmachu sejmowego wystawa prac szkolnych i wyrobów warsztatowych, wykonanych w zawodowych szkołach, obudziła ogólne zajęcie, dała poznać wyroby oddalonych zakładów naukowych, o których mało kto co wiedział, i złożyła dowód, że fundusze przeznaczone przez Wysoki Sejm na popieranie krajowego przemysłu nie idą na marne.

W składzie Komisji krajowej dla spraw przemysłowych zaszły w czasie sprawozdaniem objętym następujące zmiany:

Długoletni, z tokiem spraw wszechstronnie obeznany członek, p. Ludwik Wierzbicki, ustąpił z grona członków z powodu przesiedlenia do Wiednia, a radca Namiestnictwa p. Kazimierz Laskowski z powodu objęcia posady delegata Namiestnictwa w Krakowie, wystąpił ze stałej Komisji administracyjnej.

Pierwszy ubytek zastąpił Wydział krajowy powołaniem do składu komisji p. Augusta Sołtyńskiego, a do stałej Komisji administracyjnej powołała Komisya profesora Juliana Zacharjewicza.

Sprawa sekretarza krajowej Komisji dla spraw przemysłowych i jego wynagrodzenia została już załatwiona przy uchwaleniu budżetu na rok 1893. Komisya budżetowa i Wysoki Sejm wstawiając do budżetu na r. 1893 kwotę 600 zlr. jako osobisty dodatek dla obecnego sekretarza, uznały zarazem, że sekretarz spełnia swoje obowiązki z gorliwością i z pożytkiem dla sprawy przemysłu krajowego.

Stypendya.

Przy rozdawnictwie stypendyów na cele przemysłowe trzymała się Komisya tych samych zasad, które nią dotąd w sprawie tej kierowały, a które przez Wysoki Sejm aprobowane zostały. Według tych zasad jest głównem zadaniem stypendyów: wspierać równomiernie wszystkie rodzaje przemysłu, posiadające warunki rozwoju i podtrzymywać frekwencję szkół zawodowych, przez wspomaganie uczniów, rekrutujących się zazwyczaj z ubogich warstw społeczeństwa.

W ciągu roku rozdano takich stypendyów 185. Podług szczegółowego wykazu przedłożonego przez krajową komisję, obracały się te stypendya w granicach franków 1.000 rocznie i złr. 3 miesięcznie, a ze względu na rodzaje przemysłu przypadało: na przemysł drzewny 71, na naukę tkactwa i sukiennictwa 40, na przemysł metalowy 22, na garncarstwo 22, na kamieniarstwo 1, na koronkarstwo 11, dla fachowych szkół przemysłu artystycznego 14, na naukę typografii 1.

W dziewięciu wypadkach udzielono z kwoty przeznaczonej na stypendya jednorazowych zasiłków w ogólnej kwocie 874 zł., a na pomoc dla nauczycieli sposobiących się na kursie rysunkowym w c. k. państwowej szkole przemysłowej w Krakowie na nauczycieli rysunków dla szkół przemysłowych uzupełniających, przeznaczono kwotę 2.000 zł., przyczem Komisya wskazała miejscowości dla których dobrze przysposobieni nauczyciele rysunków byłiby pożądanymi.

Poruszona w sprawozdaniu Komisji krajowej sprawa stypendyów dla młodzieży handlowej, załatwioną została przychylnie przy uchwalaniu przez Wysoki Sejm budżetu na r. 1893. Wstawiając do budżetu na rok 1893. na ten cel kwotę 2.000 zł., Wysoki Sejm uznał potrzebę fachowego kształcenia personelu handlowego dla przedsiębiorstw przemysłowych, a w szczególności dla spółek rękodzielniczych.

Przychylnie również załatwione zostało dalsze żądanie Komisji krajowej dla spraw przemysłowych, a względnie Wydziału krajowego, odnoszące się do wydatku nadzwyczajnego w kwocie 1.500 zł., na sporządzenie normalnych druków administracyjnych, którymi zarządy szkół zawodowych miałyby być zaopatrzone. Wysoki Sejm wstawiając do budżetu jako wydatek nadzwyczajny kwotę żadaną 1.500 zł., uznał że unifikacja rachunkowości o ile się takowa przy różnorodności szkół zawodowych da przeprowadzać, staje się wymogiem niezbędnym, tam zaś gdzie ze względu na odrębności fachowe, oddzielny rodzaj zapisków i ksiąg rachunkowych musi być zaprowadzony, jest rzeczą pożądaną, ażeby i te zapiski odpowiadały ściśle zasadom rachunkowości. Sporządzenie normalnych druków administracyjnych umożliwi ujęcie rachunkowej gospodarki szkół zawodowych w karby porządku.

Zasiłki i pożyczki z funduszu przemysłowego.

W czasie sprawozdaniem objętym przyznano w 8 wypadkach zasiłki bezzwrotne w ogólnej kwocie 1.830 zł., a w dwóch wypadkach zasiłki zwrotne w ogólnej kwocie 900 zł., a to przeważnie na koszt założenia towarzystwa, na urządzenie warsztatów i na kupno materyału.

Z funduszu przemysłowego Wydział krajowy zgodnie z wnioskami komisji krajowej dla spraw przemysłowych, uchwalił pożyczki w 19 wypadkach w ogólnej kwocie 66.052 zł.

Oprócz tych pożyczek użył także Wydział krajowy części funduszu przemysłowego na subskrypcję 50 akcji 1.000-guldenowych na rzecz *Galicyjskiego akcyjnego Towarzystwa handlowego*, na rachunek których wypłacono już 25.000 zł., a druga rata w kwocie 25.000 zł., ma być wpłaconą w ciągu r. 1893. Sprawa ta szczegółowo wyłuszczone w zeszłorocznym sprawozdaniu sejmowej komisji przemysłowej była przedmiotem ożywionych rozpraw w Wys. Sejmie. Nadzieje, jakie przeważna większość Wys. Sejmu do tej nowopowstałej instytucji przywiązywała, nie zawiodły. Instytucya ta już w pierwszym roku istnienia powołaniem do życia „Centralnego bazaru

krajowego“ urzeczywistniła ustęp programu w którym zapowiadała „organizację handlu i otwarcie dróg zbytu w kraju i po za krajem dla przemysłu domowego“. Instytucya ta daje warsztatom, spółkom i poszczególnym przedsiębiorstwom możność rychłego i pewnego zbytu wyrobów bez więzienia kapitału obrotowego w długotrwałych kredytach, rozpowszechnia wiadomość o istnieniu wielu wybornych wyrobów krajowego przemysłu, zachęca do nabywania takowych, a walcząc z konkurencyjnym towarem zagranicznym i wywalczając zwyczaj zaopatrywania się w wyroby swojskie, używa skutecznej pomocy Komisji krajowej dla spraw przemysłowych w jej zabiegach o dźwignie krajowego przemysłu.

Sejmowa Komisya przemysłowa z uznaniem podnosi działalność Komisji krajowej dla spraw przemysłowych, w kierunku subwencyonowania *Pierw. galic. Towarzystwa dostaw dla armii*. W granicach kredytu 2.000 zł. Komisya krajowa sprowadziła z Frankfurtu maszyny do walcowania skóry, wycinania podeszew i płatków obcasowych, szycia wierzchów, skrawywania brzegów i t. p. Przy pomocy tych maszyn dało się zorganizować dokładny wyrób obuwia wojskowego, a równocześnie dostarczyć dobrego zarobku pozbawionym zarobku majstrom szewskim.

Sprawozdanie krajowej Komisji dla spraw przemysłowych i przedłożenie Wydziału krajowego, z którego dajemy sprawę, sporządzone zostały we wrześniu 1892. Wtenczas Komisya i Wydział krajowy miały do dyspozycyi rezultaty obrotu funduszu przemysłowego z końcem Czerwca 1892. Wykazy te w tej chwili są już przestarzałe i dla tego Komisya sejmowa przemysłowa podaje poniżej wykazy pożyczek i stanu funduszu przemysłowego z końcem roku 1892, a to na podstawie zamknięcia rachunków przez Bank krajowy sporządzonego, a przez Wydział krajowy sejmowej Komisji dostarczonego.

W roku 1892 rozdano pożyczki w ogólnej kwocie 93.200 złr., w ciągu tego roku spłacono 58.459 złr., odpisano zaś 4.593 złr.

Stan funduszu przemysłowego z końcem r. 1892 jest następujący:

Reszta niezapłacona pożyczek, udzielonych po koniec r. 1892	337.075 złr. 46 ct.
Udział w Towarzystwie handlowem wraz z dywidendą	26.250 „ — „
W kasie Banku krajowego	3.365 „ — „
Razem	<u>366.690 złr. 46 ct.</u>

Na ten stan złożyły się:

Dotacya funduszu krajowego	240.000 złr. — ct.
Aktywa przejęto od Wydziału krajowego w udzielonych a niespłaconych pożyczkach	94.249 „ 10 „
Przyrost z tytułu odsetków	32.441 „ 36 „
Razem	<u>366.690 złr. 46 ct.</u>

Z ogólnej cyfry udzielonych z funduszu przemysłowego pożyczek przypada:

na przemysł tkacki	74.890 złr. — ct.
na przemysł skórnny	84.739 „ 44 „
na przemysł drzewny	44.463 „ 71 „
na przemysł metalowy	57.320 „ — „
na przemysł ceramiczny	41.745 „ 97 „
na inne rozmaite	33.916 „ 34 „
Razem	<u>337.075 złr. 46 ct.</u>

Komisya przemysłowa wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego i dołączone do niego sprawozdanie z czynności krajowej komisji dla spraw przemysłowych o ile ono dotyczy wewnętrznej organizacyi krajowej komisji, rozdawnictwa stypendyów i zasiłków i udzielanie pożyczek z funduszu przemysłowego.

Lwów dnia 9. Maja 1893.

Przewodniczący :

Czartoryski w. r.

Sprawozdawca :

Goldman w. r.